

15 -ാം കേരള നിയമസഭ

4 -ാം സമ്മേളനം

നക്ഷത്രചിഹ്നമിട്ട ചോദ്യം നം. 175

16-03-2022 - ൽ മറുപടിയ്ക്ക്

കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങൾ

ചോദ്യം		ഉത്തരം	
<p>ശ്രീ ഐ ബി സതീഷ്, ശ്രീ. കെ. ജെ. മാക്സി, ശ്രീമതി ദെലീമ, ഡോ സുജിത് വിജയൻപിള്ള</p>		<p align="center">null</p> <p align="center">(ആരോഗ്യ- വനിത-ശിശുവികസന വകുപ്പ് മന്ത്രി)</p>	
(എ)	<p>ആർദ്രം പദ്ധതിയിലുൾപ്പെടുത്തി സംസ്ഥാനത്തെ പ്രാഥമിക ആരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളെയും സാമൂഹിക ആരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളെയും കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളാക്കുന്നതിനായി ആരംഭിച്ച പ്രവർത്തനം നിലവിൽ ഏത് ഘട്ടത്തിലാണെന്ന് അറിയിക്കാമോ; അപ്രകാരം എല്ലാ ആരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളെയും കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളാക്കി മാറ്റിയിട്ടുണ്ടോ; ഇല്ലെങ്കിൽ എന്നത്തേക്ക് പ്രസ്തുത ലക്ഷ്യം കൈവരിക്കാൻ കഴിയും എന്നറിയിക്കാമോ;</p>	(എ)	<p>ആർദ്രം പദ്ധതിയുടെ ഒന്നാം ഘട്ടത്തിൽ 170 പ്രാഥമികാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളെയും, രണ്ടാം ഘട്ടത്തിൽ 53 സാമൂഹികാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങൾ ഉൾപ്പെടെ 504 ആരോഗ്യ സ്ഥാപനങ്ങളെയും, മൂന്നാം ഘട്ടത്തിൽ 212 പ്രാഥമികാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളെയും കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളായി പരിവർത്തനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഒന്നാം ഘട്ടത്തിൽ തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥാപനങ്ങളിൽ 166 എണ്ണത്തിന്റെ പണികൾ പൂർത്തീകരിച്ച് കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രമാക്കി ഉയർത്തിയിട്ടുണ്ട്. ബാക്കിയുള്ള 6 എണ്ണത്തിന്റെ നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ വിവിധ ഘട്ടങ്ങളിലായി പുരോഗമിച്ചു വരുന്നു. രണ്ടാം ഘട്ടത്തിൽ തിരഞ്ഞെടുത്ത 504 സ്ഥാപനങ്ങളിൽ 343 എണ്ണത്തിന്റെ പണികൾ പൂർത്തീകരിച്ച് കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രമാക്കി ഉയർത്തിയിട്ടുണ്ട്. 56 എണ്ണത്തിന്റെ നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ പുരോഗമിച്ചു വരുന്നു. ബാക്കിയുള്ളവയുടെ നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ ആരംഭിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചു വരുന്നു. മൂന്നാം ഘട്ടത്തിൽ 212 സ്ഥാപനങ്ങൾ തിരഞ്ഞെടുത്തതിൽ 11 എണ്ണത്തിന്റെ പണികൾ പൂർത്തീകരിച്ച് കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രമാക്കി ഉയർത്തിയിട്ടുണ്ട്. 9 എണ്ണത്തിന്റെ നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ പുരോഗമിച്ചു വരുന്നു. ബാക്കിയുള്ളവയുടെ നിർമ്മാണ പ്രവൃത്തികൾ ആരംഭിക്കുന്നതിന് ഉള്ള നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചു വരുന്നു.</p>
(ബി)	<p>കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളാക്കിയതിലൂടെ ആരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിലും ആരോഗ്യ മേഖലയിലും എന്തെല്ലാം മാറ്റങ്ങൾ വന്നിട്ടുണ്ട്; വിശദാംശങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കാമോ;</p>	(ബി)	<p>കുടുംബാരോഗ്യ കേന്ദ്രങ്ങളിലെ സേവനമേഖല വിപുലപ്പെടുത്തുന്നതിന്റെ ഭാഗമായി ഒ.പി. സേവനങ്ങൾ രാവിലെ 9 മുതൽ വൈകുന്നേരം 6 വരെ ആക്കുകയും നേഴ്സ് പ്രീ ചെക്കപ്പ്, കൗൺസിലിംഗ് സേവനങ്ങൾ, നിത്യേനയുള്ള ജീവിത ശൈലി രോഗ</p>

		<p>ക്ലിനിക്കുകൾ, ആസൂ. ശ്വാസംമുട്ട് രോഗികൾക്കുള്ള 'ശ്വാസ് ക്ലിനിക്കുകൾ, മാനസികാരോഗ്യ പരിചരണത്തിനുള്ള 'ആശ്വാസ്' ക്ലിനിക്, നേഴ്സുമാരുടെ സ്ഥാപനതല ഔട്ട് റീച്ച് പ്രോഗ്രാം തുടങ്ങിയവ നടത്തിവരുന്നു. കൂടാതെ, രോഗികൾക്ക് വിശ്രമിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ കാത്തിരിപ്പ് മുറികൾ, ഒ.പി. രജിസ്ട്രേഷൻ കൗണ്ടറുകൾ, രോഗീസൗഹൃദശുചിമുറികൾ, സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാർക്കും പ്രത്യേക ശുചിമുറികൾ, ഭിന്നശേഷിക്കാർക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനായി റാംപ് നിർമ്മാണം, പ്രീ-ചെക്കപ്പ്, കൗൺസലിംഗ് സംവിധാനം, രോഗിയുടെ സ്വകാര്യത ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനാവശ്യമായ പരിശോധന മുറികൾ, ഇൻജക്ഷൻ റൂം, ഡ്രസ്സിംഗ് റൂം, ഒബ്സർവേഷൻ റൂം, നഴ്സു സ്റ്റേഷൻ, ലാബ്, ഫാർമസി, ലാബ് വെയിറ്റിംഗ് ഏരിയ, കാത്തിരിപ്പ് മുറികളിൽ രോഗികൾക്ക് നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുന്നതിനതകുന്ന രീതിയിൽ ടെലിവിഷൻ സ്ഥാപിക്കൽ, എയർപോർട്ട് ചെയർ, മറ്റു കസേരകൾ ലഭ്യമാക്കൽ കടിവെള്ള വിതരണം, ദിശാബോർഡ് പബ്ലിക് അഡ്രസ്സിംഗ് സിസ്റ്റം എന്നിവയും ലഭ്യമാക്കി വരുന്നു. ഫീൽഡുതല പ്രവർത്തനങ്ങളും ഉപകേന്ദ്ര പ്രവർത്തനങ്ങളും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ, ജീവനക്കാർക്കുള്ള പരിശീലന പരിപാടികൾ തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങൾ ഇതിന്റെ ഭാഗമായി നടന്നു വരുന്നു. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തത്തോടേയും ബഹുജന പങ്കാളിത്തത്തോടേയും ഇക്കാര്യങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു. പ്രാഥമികാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളെ കുടുംബാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളാക്കിയതിന്റെ ഭാഗമായി ആർദ്രം പദ്ധതിയുടെ ഒന്നാം ഘട്ടത്തിൽ അസിസ്റ്റന്റ് സർജൻ - 170, സ്റ്റാഫ് നേഴ്സ് ഗ്രേഡ് II -340, ലാബ് ടെക്നീഷ്യൻ ഗ്രേഡ് II -170, ഫാർമസിസ്റ്റ് 150 എന്നീ തസ്തികകളും രണ്ടാം ഘട്ടത്തിൽ അസിസ്റ്റന്റ് സർജൻ - 400, സ്റ്റാഫ് നേഴ്സ് ഗ്രേഡ് II - 400, ലാബ് ടെക്നീഷ്യൻ ഗ്രേഡ് II -200 എന്നീ തസ്തികകളും സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു</p>
(സി)	<p>സംസ്ഥാനത്തെ ആരോഗ്യ ഉപകേന്ദ്രങ്ങളിൽ എന്തെല്ലാം സേവനങ്ങൾ ലഭ്യമാണ്; പ്രസ്തുത കേന്ദ്രങ്ങൾ മെച്ചപ്പെടുത്തുന്നതിനായി എന്തെല്ലാം നടപടികൾ സ്വീകരിച്ചുവരുന്നു; വിശദാംശങ്ങൾ നൽകാമോ?</p>	<p>(സി) ആരോഗ്യ ഉപകേന്ദ്രങ്ങൾ വഴി ലഭ്യമാക്കി വരുന്ന സേവനങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു :- ആരോഗ്യ സംബന്ധമായ ബോധവൽക്കരണപ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു. ദേശീയ ആരോഗ്യ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു. സംസ്ഥാന ആരോഗ്യ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു. പ്രത്യേക ദിവസങ്ങളിൽ ഉപകേന്ദ്രങ്ങൾ വഴി ദേശീയ വാക്സിനേഷൻ പട്ടിക പ്രകാരമുള്ള വാക്സിനേഷൻ നൽകുന്നു.</p>

കുടുംബസൂത്രണ (Family Planning) മാർഗ്ഗങ്ങളെക്കുറിച്ച് ബോധവൽക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു. ORS വിതരണം ചെയ്യുന്നു. ആരോഗ്യ സംബന്ധമായ വിവരശേഖരണം നടത്തുന്നു. ഗർഭിണികളുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ നടത്തുന്നു. ഗർഭകാല ആരോഗ്യ സംരക്ഷണത്തെക്കുറിച്ച് അറിവ് നൽകുന്നു. വിവിധ ആരോഗ്യ പദ്ധതികളെ സംബന്ധിച്ച് അറിവ് നൽകുന്നു. പകർച്ച വ്യാധികൾ തടയുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നു. ജീവിത ശൈലി രോഗങ്ങൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു. കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റ് ഹെൽത്ത് ആൻഡ് വെൽനെസ്സ് സെന്റർ പ്രോഗ്രാം (Health & Wellness Centre Program) വഴി ഓരോ സെൻറിനും 7ലക്ഷം രൂപ വീതം നൽകുന്നുണ്ട്. 7ലക്ഷം രൂപയ്ക്ക് മുകളിലുള്ള ഫണ്ടുകൾ പഞ്ചായത്തുകളിൽ നിന്നും മറ്റും സ്വരൂപിച്ച സബ്സെന്ററുകൾ നിർമ്മാണങ്ങൾ/രൂപാന്തരങ്ങൾ ദ്രുതഗതിയിൽ നടന്നുവരുന്നു. കേരളത്തിൽ 5400 ഓളം സബ്സെന്ററുകൾ ആണ് നിലവിലുള്ളത്. ഇവയിൽ 3113 എണ്ണത്തിന് നിലവിൽ ഹെൽത്ത് ആൻഡ് വെൽനെസ്സ് സെന്റർ ആയി ഉയർത്താനുള്ള കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റും കേരള സർക്കാരിന്റെയും അംഗീകാരം ഉണ്ട്. ഇതിനായി ഓരോ ഹെൽത്ത് ആന്റ് വെൽസസ് സെന്ററിനവേണ്ടിയും ഓരോ സ്റ്റാഫ് നഴ്സ് എന്ന കണക്കിൽ അതത് പ്രാഥമികാരോഗ്യ കേന്ദ്രത്തിൽ നിയമിക്കുന്നു. ഇവരുടെ പേര് മിഡ് ലെവൽ സർവീസ് പ്രൊവൈഡർ (Mid Level Service Provider) എന്നാണ്. ഓരോ സബ്സെന്ററുകൾ പ്രദേശത്തും 3000 മുതൽ 5000 വരെയുള്ള ജനങ്ങൾക്ക് സേവനങ്ങൾ നൽകാൻ വേണ്ടിയാണ് നിയോഗിക്കപ്പെടുന്നത്. ജെ എച്ച് ഐ (JHI), ജെ പി എച്ച് എൻ എന്നിവർ നൽകുന്ന സേവനങ്ങൾ കൂടാതെ കുറച്ചുകൂടെ ക്ലിനിക്കൽ സേവനങ്ങളും, ജീവിതശൈലി രോഗങ്ങളുടെ സങ്കീർണ്ണതകളുടെയും, കാൻസർ മുതലായവയുടെ സ്ക്രീനിങ്ങുകളാണ് ഇവർ വഴി വിഭാവനം ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ആദ്യഘട്ടത്തിൽ 1603 സബ്സെന്ററുകൾക്ക് വേണ്ട ഫണ്ടുകൾ ലഭ്യമായിട്ടുണ്ട്. അടുത്ത ഘട്ടത്തിൽ ഉള്ള 1510 സബ്സെന്ററുകൾ ആദ്യഗഡുവായി 25% ലഭ്യമായിട്ടുണ്ട്. ഇവയോടൊപ്പം പഞ്ചായത്തിന്റെ തനത് ഫണ്ടു കൂടി ചേർന്നാണ് നിർമ്മാണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടന്നു കൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. നിർമ്മാണപ്രവർത്തനങ്ങൾ പൂർത്തിയായ സബ്സെന്ററുകളും നിലവിൽ ഉപയോഗയോഗ്യമായ സബ് സെന്ററുകളിലും ഹെൽത്ത് ആൻഡ്

വെൽനെസ്സ് സെന്റർ പ്രോഗ്രാമും കുടുംബാരോഗ്യ ഉപകേന്ദ്രങ്ങളുടെ പ്രവർത്തനത്തിനുള്ള മാർഗ രേഖയും അനുസരിച്ചുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ തുടങ്ങി വരുന്നു. മിഡ് ലെവൽ സർവീസ് പ്രൊവൈഡർമാർക്കുള്ള ട്രെയിനിംഗുകളും മറ്റും കേരളത്തിൽ ലേണിങ് ആൻഡ് മാനേജ്മെന്റ് സിസ്റ്റം (Learning & Management System) എന്നുള്ള സംവിധാനം വഴി ആരോഗ്യവകുപ്പ്, നാഷണൽ ഹെൽത്ത് മിഷനുമായി ചേർന്ന് നൽകുകയും ഇവയിലൂടെ തിരഞ്ഞെടുക്കപ്പെട്ട മിഡ് ലെവൽ സർവീസ് പ്രൊവൈഡർമാർക്ക് കോഴ്സുകൾ നൽകുകയും അവർ ആ കോഴ്സ് പൂർത്തീകരിക്കുകയും ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. ഇത്തരത്തിൽ 1603 MLSP മാർ കേരളത്തിൽ നിയോഗിക്കപ്പെട്ടിട്ടുണ്ട്.1506 പേരെ കൂടി നിയോഗിക്കുന്നതിനുള്ള നടപടിക്രമങ്ങൾ തുടങ്ങി കഴിഞ്ഞു.

സെക്ഷൻ ഓഫീസർ

വിശദീകരണക്കുറിപ്പ്

ആർദ്രം മിഷൻ

കേരളത്തിലെ ആരോഗ്യരംഗം ജനസൗഹൃദവും രോഗീസൗഹൃദമാക്കുവാനും ആധുനികവൽക്കരിക്കുവാനും ജനങ്ങളുടെ ചികിത്സാചെലവുകൾ കുറയ്ക്കുവാനും ലക്ഷ്യമിട്ട് നവകേരള കർമ്മപദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായി 2017 ൽ ആരംഭിച്ച ആർദ്രം മിഷന്റെ ഘടകങ്ങൾ താഴെ പറയുന്നവയാണ്.

പ്രാഥമികാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളെ ഘട്ടംഘട്ടമായി കുടുംബാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളായി ഉയർത്തുക

2018 ലെയും 2019 ലെയും വെള്ളപ്പൊക്കവും 2020, 2021 വർഷങ്ങളിലെ കോവിഡ് മഹാമാരിയും കാരണം ലക്ഷ്യമിട്ട് പ്രവൃത്തികൾ പൂർത്തീകരിക്കുന്നത് തടസ്സമായിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ആരോഗ്യസ്ഥാപനങ്ങളിൽ അധികജീവനക്കാരും സൗകര്യങ്ങളും ഏർപ്പെടുത്തുക വഴി കോവിഡ് വ്യാപനത്തിന്റെ ഘട്ടങ്ങളിൽ മെച്ച ആരോഗ്യസേവനങ്ങൾ നൽകാൻ സഹായകമായി.

ഓരോ പ്രവൃത്തികളുടെയും നിലവിലെ സ്ഥിതിയും ഭാവി പ്രവർത്തനങ്ങളും

കുടുംബാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങൾ (ഒന്നാം ഘട്ടം)

തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥാപനങ്ങൾ - 170

നിർമ്മാണം പൂർത്തിയായി പ്രവർത്തിക്കുന്നത് - 166

കുടുംബാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങൾ (രണ്ടാം ഘട്ടം)

തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥാപനങ്ങൾ- 504

പൂർത്തീകരിച്ചത് - 343

കുടുംബാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങൾ (മൂന്നാം ഘട്ടം)

തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥാപനങ്ങൾ -212

പണി പൂർത്തീകരിച്ചത് - 17

ആർദ്രം പദ്ധതിയുടെ ഒന്നാം ഘട്ടത്തിൽ തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥാപനങ്ങളിൽ അസിസ്റ്റന്റ് സർജൻ- 170, സ്റ്റാഫ് നേഴ്സ് ഗ്രേഡ് II -340, ലാബ് ടെക്നീഷ്യൻ ഗ്രേഡ് II -170, ഫാർമസിസ്റ്റ് 150 എന്നീ തസ്തികകളും രണ്ടാംഘട്ടത്തിൽ തിരഞ്ഞെടുത്ത സ്ഥാപനങ്ങളിൽ അസിസ്റ്റന്റ് സർജൻ - 400, സ്റ്റാഫ് നേഴ്സ് ഗ്രേഡ് II - 400, ലാബ് ടെക്നീഷ്യൻ ഗ്രേഡ് II -200 എന്നീ തസ്തികകളും സൃഷ്ടിക്കപ്പെട്ടു.

ആർദ്രം പരിശീലന പരിപാടികൾ

ജനപ്രതിനിധികൾക്കും ആരോഗ്യവകുപ്പ് ജീവനക്കാർക്കുമുള്ള ടിം ട്രെയിനിംഗ് KILA യും എസ്.എച്ച്.എസ്.ആർ.സിയുമായി ചേർന്ന് നടത്തുകയുണ്ടായി. ആരോഗ്യവിഭാഗം ജീവനക്കാർക്കായുള്ള Concept ട്രെയിനിംഗും വിവിധ വിഭാഗങ്ങൾക്കുള്ള പ്രത്യേക ട്രെയിനിംഗുകളും SHSRC വഴി നടത്തിവരുന്നു.

ആർദ്രം ജനകീയ ക്യാമ്പെയ്ൻ

കേരളം അഭിമുഖീകരിക്കുന്ന പ്രധാന ആരോഗ്യ പ്രശ്നങ്ങൾ ജനങ്ങളും പങ്കാളിത്തത്തോടെ നടപ്പിലാക്കാനായി 2019 നവംബർ 18 ന് ആർദ്രം ജനകീയ ക്യാമ്പെയ്ൻ ആരംഭിക്കുകയുണ്ടായി. താഴെ പറയുന്ന കാര്യങ്ങൾക്കാണ് ഇതിൽ ഊന്നൽ കൊടുക്കുന്നത്.

- ആരോഗ്യകരമായ ഭക്ഷണശീലങ്ങളുടെ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ
  - വ്യായാമവും കായിക പ്രവർത്തനങ്ങൾ പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കൽ
  - മാനസികാരോഗ്യവും ലഹരിവിമോചനവും
  - ആരോഗ്യവർദ്ധക പ്രവർത്തനങ്ങളും രോഗപ്രതിരോധ പ്രവർത്തനങ്ങളും ലഭ്യമായ ആരോഗ്യസേവനങ്ങളുടെ ഫലപ്രദമായ ഉപയോഗവും പ്രോത്സാഹിപ്പിക്കുക
- കോവിഡ് കാലത്ത് കോവിഡ് നിയന്ത്രണത്തിനാവശ്യമായ ബോധവൽക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ ഈ ക്യാമ്പെയ്ന്റെ ഭാഗമായി നടത്തി വരുന്നു.
- സംസ്ഥാനത്തെ പ്രാഥമിക ആരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങൾ കുടുംബാരോഗ്യകേന്ദ്രങ്ങളായി പരിവർത്തനം

സേവകന്മാർ ഒ.പി സേവനങ്ങൾ രാവിലെ 9 മണി മുതൽ വൈകുന്നേരം 6 മണി വരെ ദീർഘിപ്പിക്കുകയും നല്ല പ്രിചൈക്ട് അപ്, കൗൺസിലിംഗ് 3 ജീവിതശൈലീരോഗ ക്ലിനിക്കുകൾ, ശ്വാസ് ക്ലിനിക്, ആശ്വാസ വനങ്ങൾ ലഭ്യമാക്കുന്നു. കൂടാതെ പീൽഡ് തല പ്രവർത്തനങ്ങളേഴ് പ്രി ചൈക്ട്, കൗൺസിലിംഗ് സേവനങ്ങൾ, നിത്യേനയുള്ള ജീവിത ശൈലീ രോഗ ക്ലിനിക്കുകൾ, ആസൂ ശ്വാസംമുട്ട രോഗികൾക്കുള്ള 'ശ്വാസ് ക്ലിനിക്കുകൾ, മാനസികാരോഗ്യ പരിചരണത്തിനുള്ള 'ആശ്വാസ്' ക്ലിനിക്, നേഴ്സുമാരുടെ സ്ഥാപനതല ഔട്ട് റീച്ച് പ്രോഗ്രാം തുടങ്ങിയവ നടത്തിവരുന്നു. കൂടാതെ രോഗികൾക്ക് വിശ്രമിക്കുന്നതിനാവശ്യമായ കാത്തിരിപ്പ് മുറികൾ, ഒ.പി. രജിസ്ട്രേഷൻ കൗണ്ടറുകൾ, രോഗീസൗഹൃദശുചിമുറികൾ, സ്ത്രീകൾക്കും പുരുഷന്മാർക്കും പ്രത്യേക ശുചിമുറികൾ, ഭിന്നശേഷിക്കാർക്ക് ഉപയോഗിക്കുന്നതിനായി റാംപ് നിർമ്മാണം, പ്രി-ചൈക്ട്, കൗൺസിലിംഗ് സംവിധാനം, രോഗിയുടെ സ്വകാര്യത ഉറപ്പു വരുത്തുന്നതിനാവശ്യമായ പരിശോധന മുറികൾ, ഇൻജക്ഷൻ റൂം, ഡ്രസ്സിംഗ് റൂം, ഒണ്ണു ഭവേഷൻ റൂം, നല്ല സ്റ്റേഷൻ, ലാബ്, ഫാർമസി, ലാബ് വെയിറ്റിംഗ് ഏരിയ, കാത്തിരിപ്പ് മുറികളിൽ രോഗികൾക്ക് നിർദ്ദേശങ്ങൾ നൽകുന്നതിനതകുന്ന രീതിയിൽ ടെലിവിഷൻ സ്ഥാപിക്കൽ, എയർപോർട്ട് ചെയർ, മറ്റു കസേരകൾ ലഭ്യമാക്കൽ കൂടിവെള്ള വിതരണം, ദിശാബോർഡ് പബ്ലിക് അഡ്രസ്സിംഗ് സിസ്റ്റം എന്നിവയും ലഭ്യമാക്കി വരുന്നു. ഫീൽഡുതല പ്രവർത്തനങ്ങളും ഉപകേന്ദ്ര പ്രവർത്തനങ്ങളും ശക്തിപ്പെടുത്തുന്നതിനുള്ള നടപടികൾ, ജീവനക്കാർക്കുള്ള പരിശീലന പരിപാടികൾ തുടങ്ങിയ കാര്യങ്ങൾ ഇതിന്റെ ഭാഗമായി നടന്നു വരുന്നു. തദ്ദേശ സ്വയംഭരണ സ്ഥാപനങ്ങളുടെ പങ്കാളിത്തത്തോടേയും ബഹുജന പങ്കാളിത്തത്തോടേയും ഇക്കാര്യങ്ങൾ നടപ്പിലാക്കി വരുന്നു.

ആരോഗ്യ ഉപകേന്ദ്രങ്ങൾ വഴി ലഭ്യമാക്കി വരുന്ന സേവനങ്ങൾ ചുവടെ ചേർക്കുന്നു.

- ആരോഗ്യ സംബന്ധമായ ബോധവൽക്കരണപ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു.
- ദേശീയ ആരോഗ്യ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു.
- സംസ്ഥാന ആരോഗ്യ പദ്ധതിയുടെ ഭാഗമായുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു.
- പ്രത്യേക ദിവസങ്ങളിൽ ഉപകേന്ദ്രങ്ങൾ വഴി ദേശീയ വാക്സിനേഷൻ പട്ടിക പ്രകാരമുള്ള വാക്സിനേഷൻ നൽകുന്നു.
- കുടുംബാസൂത്രണ (Family Planning) മാർഗ്ഗങ്ങളെക്കുറിച്ച് ബോധവൽക്കരണ പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു. ആവശ്യക്കാർക്ക് നിരോധ് വിതരണം ചെയ്യുന്നു.
- ORS വിതരണം ചെയ്യുന്നു.
- ആരോഗ്യ സംബന്ധമായ വിവരശേഖരണം നടത്തുന്നു.
- ഗർഭിണികളുടെ രജിസ്ട്രേഷൻ നടത്തുന്നു.
- ഗർഭകാല ആരോഗ്യ സംരക്ഷണത്തെക്കുറിച്ച് അറിവ് നൽകുന്നു.
- വിവിധ ആരോഗ്യ പദ്ധതികളെ സംബന്ധിച്ച് അറിവ് നൽകുന്നു.
- പകർച്ച വ്യാധികൾ തടയുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനം നടത്തുന്നു.
- ജീവിത ശൈലീ രോഗങ്ങൾ നിയന്ത്രിക്കുന്നതിനുള്ള പ്രവർത്തനങ്ങൾ നടത്തുന്നു.

കേരളത്തിൽ 5400 ഓളം സ ഐസ്റ്റുകൾ ആണ് നിലവിലുള്ളത്. ഇവയിൽ 3113 എണ്ണത്തിന് നിലവിൽ ഹെൽത്ത് ആൻഡ് വെൽനെസ് സെന്റർ ആയി ഉയർത്താനുള്ള കേന്ദ്ര ഗവൺമെന്റും കേരള സർക്കാരിന്റെയും അംഗീകാരം ഉണ്ട്. ഇതിനായി ഓരോ ഹെൽത്ത് ആന്റ് വെൽസസ് സെന്ററിനുവേണ്ടിയും ഓരോ സ്റ്റാഫ് നഴ്സ് എന്ന കണക്കിൽ അതത് പ്രാഥമികാരോഗ്യ കേന്ദ്രത്തിൽ നിയമിക്കുന്നു. ഇവരുടെ പേര് മിഡ് ലെവൽ സർവീസ് പ്രൊവൈഡർ (Mid Level Service Provider) എന്നാണ്.